ETELÄ-KARJALAN LIITTO

Lausunto

29.4.2021

Talousvaliokunta

ETELÄ-KARJALAN LIITON LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI ALUEIDEN KEHITTÄMISESTÄ JA EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN TOIMEENPANOSTA SEKÄ ALUEIDEN KEHITTÄMISEN JA EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN HANKKEIDEN RAHOITTAMISESTA JA NIIHIN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 47/2021 vp)

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä aluekehityslainsäädännöksi.

Lakikokonaisuutta on voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden selkeytetty ja saatettu ajan tasalle. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston sekä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien säädösten kokoaminen rakennerahastojen kanssa samaan lainsäädäntöön on kannatettava ratkaisu ja selkeyttää osaltaan aluekehittämisen kokonaisuutta.

Isossa kuvassa hallituksen esitys ei muuta nykyistä tilannetta, jossa valtion ja kuntien aluehallinto toimivat erillään ja toimivalta on hajallaan. Siksi on tärkeää, että aluekehityslainsäädäntö ohjaa toimijoita yhteistyöhön ja määrittää selkeän roolin maakuntaohjelmalle, jonka viranomaiset toiminnassaan huomioivat ja edistävät sen toteuttamista.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman poistaminen lakisääteisenä asiakirjana on kannattavaa suunnittelujärjestelmän keventämistä. Myös valtion erillisohjelmista ja äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisten luopumista esitetään. Tätä ei vastusteta, mutta samalla on syytä muistuttaa, että maakuntaohjelmien toimeenpanoon tulee kohdentaa kansallista aluekehitysrahoitusta pitkäjänteisesti hallituskausien vaihdoksista riippumatta. Valtiolla tulee olla myös välineitä ja tukimekanismeja reagoida nopeisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin muutostilanteisiin.

Aluekehittämisjärjestelmän tulee rakentua aluelähtöisyydestä. Aluekehittämisen tulee olla aidosti poikkihallinnollista alueiden elinvoiman vahvistamista. Maakuntatasolla yhteensovitustyöstä vastaavat maakunnan yhteistyöryhmät. Jotta maakunnan yhteistyöryhmillä voisi olla vahvempi rooli eri hallinnonalojen aluekehitysvälineiden yhteensovittamisessa, myös maaseutuohjelman toimeenpano ja seuranta tulisi kytkeä tiiviimmin maakunnan yhteistyöryhmien toimintaan. Hallituksen esitykseen tulisi

Kauppakatu 40 D
53100 Lappeenranta
Finland
Tel +358 (5) 613 001
Y-tunnus 0869462-5
etunimi.sukunimi@ekarjala.fi
kirjaamo@ekarjala.fi
www.ekarjala.fi

vähintään lisätä maakunnan yhteistyöryhmien tiedonsaanti (toimeenpanolaki 23§) myös maaseutuohjelmasta.

Valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen tiivistämistä tukee uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien väliset aluekehittämiskeskustelut, mikä on tervetullut uudistus. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulee jatkossa edelleen lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

Toimeenpanolain 17 § kuvataan maakunnan liiton tehtävät. Perusteluissa todetaan, että maakunnan liiton tulee alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän viranomaisen tehtävässä sitoutua hallinnoinnin kustannuksiin. Hallituksen esityksen mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriön välittäville toimielimille ohjelmasta maksama tekninen tuki kattaisi hallintokuluista noin puolet. Maakunnan liitot ja Suomen Kuntaliitto ovat lakivalmistelun aikana ilmaisseet huolensa kuntien EU-ohjelmien hallinnon kustannusvastuista. Lähtökohtana tulisi olla, että maakunnan liittojen välittävän viranomaisen tehtävät rahoitettaisiin kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella.

Lakivalmisteluprosessi on ollut varsin avoin ja vuorovaikutteinen. Tulevaisuutta ajatellen aluekehityslainsäädännön uudistamistyölle tulisi varata pidempi aikajänne, jolloin uudistustyön pohjaksi olisi mahdollisuus kerätä nykyistä prosessia kattavammin tietoa voimassa olevan lainsäädännön ja sen nojalla tehtävän toiminnan vaikuttavuudesta.

Lisätietoja: maakuntajohtaja Satu Sikanen, 0400 661318, satu.sikanen@ekarjala.fi

ETELÄ-KARJALAN LIITTO

Satu Sikanen
maakuntajohtaja